

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Defensie over het Materieelprojectenoverzicht 2018 (Kamerstuk 27 830, nr. 259).

De voorzitter van de commissie,
De Vries

De griffier van de commissie,
De Lange

Nr.	Vraag
1	Hoe groot is het capaciteitstekort dat leidt tot vertraging bij de realisatie van diverse materieelprojecten van het CZSK? Op welke termijn verwacht u dit tekort te hebben opgelost?
2	Klopt het dat er in totaal 25 materieelprojecten vertraagd zijn en/of in de tijd uitlopen ten opzichte van het MPO 2017? Hoe beoordeelt u dit? In hoeveel gevallen lag dit (mede) aan Defensie zelf en wat gaat u eraan doen?
3	Is Defensie, in het licht van onder meer de genoemde capaciteitstekorten bij het Commando Zeestrijdkrachten en de mogelijk beperkte capaciteit bij DMO, voldoende in staat om vanuit haar eigen rol invulling te geven aan de ambitieuze nieuwbouwprogramma's bij de Koninklijke Marine? In hoeverre bent u bereid om de aanbeveling uit het Triarii onderzoek (pag. 28) om gebruik te maken van de efficiënt gebleken samenwerking binnen de «Gouden Driehoek», uit te voeren? Deelt u de opvatting dat de korte lijnen binnen die bewezen effectieve samenwerking van de «Gouden Driehoek» aanzienlijk kunnen bijdragen aan een zo effectief mogelijke rol van DMO?
4	Bij welke projecten wordt art. 346 VWEU ingeroepen?
5	Hoe staat het met de uitvoering van de motie Bruins Slot over counterdrones?
6	Welke niet-wapensysteem gebonden IT-projecten zijn groter dan 5 miljoen euro en wanneer zijn deze IT-projecten aangevangen?
7	Kunt u uitleggen waarom u zulke brede marges aanhoudt als het gaat om project volume van geplande projecten? Waarom heeft u er voor gekozen dit weer te geven in categorieën?
8	Klopt het overzicht onderaan pagina 10 nog? Zo nee, over welke van de in het overzicht genoemde projecten zal de Kamer niet in 2018 maar in 2019 worden geïnformeerd?
9	Waarom is in de huidige planning de uitvoeringsperiode van de goalkeeper verlengd van zeven naar negen jaar (uitvoering tot 2021 in plaats van 2019)?
10	Over welke autonome functies zal de goalkeeper beschikken?
11	Welke maatregelen gaat u nemen om de capaciteitstekorten bij het Commando Zeestrijdkrachten, als gevolg waarvan diverse onderhouds- en instandhoudingsprogramma's forse vertraging oplopen, weg te nemen? Bent u bereid externe inhuur, samenwerking met het bedrijfsleven en inzet van reservisten te overwegen?
12	Waarom is in de huidige planning de uitvoeringsperiode van de Walrusklasse onderzeeboten verlengd van zeven naar tien jaar (uitvoering tot 2025 in plaats van 2022)?
13	Kunt u de vertraging in de planning van de «instandhouding Walrusklasse onderzeeboten» toelichten? Welke relatie heeft de vertraging met het genoemde capaciteitstekort? En is er nog een relatie met de planning van de vervanging van de onderzeeboten-capaciteit?
14	Kunt u nader ingaan op de verschuiving in de tijd rondom de instandhouding van de Walrus-klasse onderzeeboten? Waarom is deze vertraging ontstaan? Is er een relatie tussen deze vertraging en de planning van de nieuwbouw van de nieuw aan te schaffen onderzeeboten en daarmee het verschijnen van de B-brief?
15	Waarom is in de huidige planning de uitvoeringsperiode van de instandhoudingsprogramma IP LC-fregatten verlengd van vier naar vijf jaar (uitvoering tot 2022 in plaats van 2021)?
16	Bij welke organisatieonderdeel of deskundigheid van het Commando Zeestrijdkrachten ligt het capaciteitstekort, waardoor de uitvoering van het IP LC-fregatten voor het tweede, derde en vierde schip met een jaar vertraagd wordt?

- Nr. Vraag**
- 17 Hoe is de volumestijging bij de Maritime Ballistic Missile Defence verdeeld over de door u genoemde redenen (aanbrengen van aanvullende IFF-functionaliteit, het uitvoeren van vervolgonderzoek en prijspeilbijstellingen)?
- 18 Waarom heeft u ertoe besloten meer BV206D voertuigen een midlife upgrade te geven?
- 19 Hoe verhoudt de bewering dat vervanging van de vijf Landing Craft Utility vaartuigen de voorkeur had maar dit financieel niet haalbaar bleek zich tot de A-brief (Kamerstuk 27 830, nr. 132) waarin is opgenomen: «Defensie kiest voor de aanpassing van de huidige vaartuigen, omdat uit onderzoek is gebleken dat binnen het beschikbare budget geen nieuw-bouwalternatieven op de markt verkrijgbaar zijn die voldoen aan de gestelde eisen»? Zijn er inmiddels wel nieuwbouwalternatieven op de markt verkrijgbaar die voldoen aan de gestelde eisen?
- 20 Waarom wordt er niet gekozen voor de vervanging van de Landing Craft Utility in plaats van een midlife upgrade nu er meer financiële armslag voor Defensie is?
- 21 Hoe is het mogelijk dat de verbetering van de MK48 torpedo veel duurder is uitgevallen dan oorspronkelijk begroot was (146.1 in plaats van 25–100)?
- 22 Hoe bent u tot een verdeling gekomen waarin België de leiding neemt over de gezamenlijke vervanging van de mijnenbestrijdingsvaartuigen?
- 23 Waarom schaft Defensie minder lightweight torpedo's aan dan benodigd op grond van de volledige inzetambitie, zoals genormeerd in het Beleidskader inzetvoorraden (BKI) Munitie? Zijn er in de huidige meerjarenplanning voldoende middelen beschikbaar om daarin volledig te kunnen voorzien?
- 24 Waarom wordt niet veel sneller overgegaan tot aanschaf van nieuwe lightweight torpedo's (LWT) dan de huidige planning? In hoeverre zullen fregatten en NH-90's beschikken over een effectieve LWT in voldoende aantallen in de periode tot en met 2026, nu de huidige MK46 torpedo volstrekt verouderd is en de beschikbaarheid 2018 in toenemende mate onzeker is, omdat de MK46 torpedo vanuit de Verenigde Staten niet langer logistiek wordt ondersteund?
- 25 Waarom hebben Nederland en België besloten de vervanging van de M-fregatten samen te doen? Waarom is er besloten tot twee fregatten en niet méér?
- 26 Wordt bij de verwerving van surface-to-surface missiles uitgegaan van compatibiliteit met de nieuw te verwerven M-fregatten en LC-fregatten?
- 27 Wat waren de bezwaren met betrekking tot functionaliteiten en kosten die u ertoe hebben doen besluiten alleen bemande onderzeebootvarianten deel uit te laten maken van de variantenvergelijking?
- 28 Hoe verhouden de «lifecyle» kosten van de Walrus-onderzeeboten zich tot de «lifecyle» kosten van vergelijkbare onderzeeboten van buitenlandse marines? Worden de te verwachten «lifecyle» kosten van de toekomstig te bouwen onderzeeboten meegewogen in de selectie van de bouwer van de nieuwe onderzeeboten? Hoe gaat u die bepalen?
- 29 Wordt in het verwervingsproces van de nieuwe onderzeeboten van alle (buitenlandse) aanbieders de bewezen inzetbaarheid gedurende de gehele levensduur van de door hen eerder gebouwde/opgeleverde onderzeeboten meegewogen? Zo niet, waarom worden deze relevante criteria niet meegenomen?

- Nr. Vraag**
- 30 Deelt u de opvatting dat, zoals ook blijkt uit het rapport «Economi-
sche Effecten Marinebouwcluster», de eigenstandige Nederlandse
Marinebouw op wereldniveau vooraanstaand is en dat juist de
export van marineschepen de kennisbasis in stand heeft doen
houden? Welke kansen ziet u om als «Launching Customer» bij de
ontwikkeling van nieuwe onderzeeboten op te treden, waardoor
export-potentie wordt bevorderd en een extra sterke kennisbasis
ontstaat, c.q. in stand kan worden gehouden?
- 31 Hoe wordt het op pagina 5 van de begroting voor het jaar 2019
beschreven life cycle costing-denken meegewogen bij de
besluitvorming over de vervanging van de onderzeebootcapaci-
teit?
- 32 Wordt bij de verwerving van softkill torpedo's uitgegaan van
compatibiliteit met de nieuw te verwerven M-fregatten,
LC-fregatten en het Combat Support Ship?
- 33 Wanneer verwacht u te kunnen beginnen met de verwerving van
een systeem om torpedo's uit te schakelen (hardkill)?
- 34 Waarom is er sprake van een nieuwe aanbesteding voor de Army
Ground Based Air Defense System (AGBADS)?
- 35 Waarom is er een nieuwe aanbesteding nodig voor de AGBADS?
- 36 Wat is de reden dat het sinds de D-brief van 2006 al meer dan 12
jaar duurt totdat het AGBADS gerealiseerd is? Waarom is er sprake
van een nieuwe aanbesteding?
- 37 Is mandatering voor het project C-RAM en Class 1-UAV detectieca-
paciteit nog geëigend nu het projectvolume is gestegen? Zo ja,
waarom?
- 38 Waarom heeft u er toe besloten om het aantal aan te schaffen
sensoren (C-RAM en Class 1 -UAV detectiecapaciteit) aan te
passen?
- 39 Welke gevolgen heeft de verhoging van het projectbudget van
25–100 mln euro naar 100–250 mln euro voor de mandatering van
het project C-RAM en Class 1 UAV detectiecapaciteit?
- 40 Hoe zit het met het operationeel gebruik van het groot pantserwiel-
voertuig Boxer als infanterievoertuig? Is hier sprake van een vijfde
versie naast commandopost, ambulance, vracht en genie?
- 41 U geeft aan dat het project «levensduurverlenging zwaar bergings-
voertuigen» fase 1 vertraagd is door financieringsproblemen; wat
waren deze problemen precies?
- 42 U verwijst naar tekortkomingen die zijn geconstateerd bij het
Patriot-wapensysteem; wat waren deze tekortkomingen?
- 43 Wordt vanwege de geconstateerde scheuren in de springstof van
de nieuw verworven Excalibur-granaten aanvullend periodiek
onderzoek gedaan naar het verval van dit type munitie? Zo nee,
waarom niet?
- 44 Kunt u het uitlopen van het project precision guided munition in de
planning ten opzichte van 2017 met een jaar toelichten?
- 45 Wat is de argumentatie voor de aanschaf van drie additionele
systemen binnen het project Vervanging brugleggende tank?
- 46 Waarom heeft u ertoe besloten om drie additionele brugleggende
tanks aan te schaffen?
- 47 Hoe vergoederd is het idee om een samenwerking met Duitsland
aan te gaan met betrekking tot de vervanging van ESM-
capaciteiten KL EOVS-systeem?
- 48 Wanneer verwacht u tot verwerving van de vervanging ESM-
capaciteiten KL EOVS-systeem over te gaan?
- 49 Wat heeft de kwalificatie testen met betrekking tot de verwerving
CE-pakketten IGV doen vertragen?

- Nr. Vraag**
- 50 Kunt u het uitlopen van het project verwerving CE-pakketten IGV in de planning ten opzichte van 2017 met maar liefst vier jaar toelichten?
- 51 Wat wordt onder de pre-serie verstaan? Om hoeveel voertuigen gaat het hier ten opzichte van het totaal? Wat is de oorzaak van de vertraging van de kwalificatietesten? Welke gebreken kwamen aan het licht? Wat zorgt ervoor dat de verwerving als sinds 2012 aan de gang is en er nog steeds geen CE-pakketten IGV aangeschaft zijn?
- 52 Kunt u het uitlopen van het project AH-64D verbetering bewapening in de planning ten opzichte van 2017 met twee jaar toelichten?
- 53 Hoeveel Hellfire raketten verwacht men per jaar te ontvangen?
- 54 Kunt u het uitlopen van het project F-16 infrarood geleide lucht-lucht raket in de planning ten opzichte van 2017 met twee jaar toelichten?
- 55 In welke mate zijn de verwervingen inzake de projecten F-16 infrarood geleide lucht-lucht raket en F-16 zelfbescherming (ASE) overzetbaar op de F-35?
- 56 Kunt u het uitlopen van het project verwerving munitie boordkanon, zelfbeschermingsmiddelen en wapenladings F-35 in de planning ten opzichte van 2017 met twee jaar toelichten?
- 57 Waarom is het nodig dat het Lockheed Martin Sniper Targeting systeem een aanvullende modificatieset ontvangt in 2019?
- 58 Kunt u het uitlopen van het project Langer Doorvliegen F-16 – Operationele Zelfverdediging in de planning ten opzichte van 2017 met een jaar toelichten?
- 59 Waarom loopt de delta-exploitatie voor de MALE UAV's zo hoog op vanaf 2021?
- 60 Waarom heeft u er toe besloten om MALE UAV's aan te schaffen?
- 61 Over welke autonome functies zal de MALE UAV precies beschikken? Waar in het targeting proces bevinden deze autonome functies zich?
- 62 Wanneer start de bouw van het radiostation op het terrein nabij Herwijnen? Van welke omstandigheden is een snelle start van de bouw afhankelijk?
- 63 Waarom verloopt het project Vervanging strategisch luchttransport en AAR (MRTT) niet via het DMP? Waarom is dit in uw ogen niet in strijd met de regels van het DMP?
- 64 Hoe worden «de waarborgen van het DMP» bij het project Vervanging strategisch luchttransport en AAR (MRTT) gehanteerd, zonder dat het project het DMP volgt? Hoe wordt de Kamer geïnformeerd over de beslissingen die binnen dit traject worden genomen?
- 65 Wat betreft het multi role tanker transport samenwerkingsprogramma, is er zicht op meer landen die zich eventueel willen aansluiten? Zo ja, welke landen?
- 66 Kunt u het uitlopen van het project Vervanging strategisch luchttransport en AAR (MRTT) in de planning ten opzichte van 2017 met een jaar toelichten?
- 67 Wanneer is er duidelijkheid over de positie van het personeel van C-IED en welke knelpunten bestaan er nog op dit gebied?
- 68 Kunt u het uitlopen van het project Defensie Bewaking- en Beveiligingssysteem (DBBS) in de planning ten opzichte van 2017 met drie jaar toelichten?
- 69 Wanneer vinden de pentesten van het defensie Bewakings- en Beveiligingssysteem plaats?

- Nr. Vraag**
- 70 Waarom is in de huidige planning de invoeringstermijn van het Defensie Operationeel kledingsysteem verlengd tot 2028? Betekent dit dat in vergelijking met de planning van 2017 militairen hun nieuwe kleding pas later krijgen? Zo ja, hoe duidt u dat?
- 71 Kunt u het uitlopen van het project Defensie Operationeel Kledingsysteem (DOKS) in de planning ten opzichte van 2017 met maar liefst zes(!) jaar toelichten? Wat zijn de consequenties hiervan voor de krijgsmacht?
- 72 Waarom worden de gevechtskleding en helm, anders dan oorspronkelijk gepland, tot 2028 gefaseerd?
- 73 Wat is de reden dat de opdracht om nieuwe helmen te verwerven pas in de eerste helft van 2019 wordt geplaatst en waarom kan dit niet eerder? Wanneer is de verwachte levering van de nieuwe helmen? Om hoeveel helmen gaat het?
- 74 Wat is de reden dat de verwervingsvoorbereiding voor het nieuwe kledingsysteem pas recent begonnen is en dat de brief al in 2016 in de Tweede Kamer behandeld is? Waarom kan niet eerder dan de eerste helft van 2019 een opdracht geplaatst worden?
- 75 Waarom duurt het tot 2028 voordat de gevechtskleding en helmen geleverd zijn? Waarom kan dit niet sneller? Kan u een overzicht geven hoeveel elk jaar geleverd gaat worden?
- 76 Waarom loopt de aanschaf van de nachtkijker voor de FN 0.50 m² vertraging op?
- 77 Wordt binnen de nog te verwerven 12kN-voertuigen gekeken naar de optie om af te stappen van het rijden op fossiele brandstof? Zo nee, waarom niet?
- 78 Wat houdt de planning van de «vervolg scope» bij het project Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW) in? Kunt u het verschil met de planning van het project in 2017 met vier jaar toelichten?
- 79 Welk percentage voor industriële participatie geldt voor de verwerving van de containers?
- 80 Is inmiddels meer bekend over wat er met de overtollige, oude handvuurwapens gebeurt nadat deze zijn vervangen? Zo nee, op welke termijn denkt u hier zicht op te hebben?
- 81 Kunt u het uitlopen van het project Defensiebrede vervanging van ondersteunende Klein Kaliber Wapens in de planning ten opzichte van 2017 met een jaar toelichten?
- 82 Welk percentage voor industriële participatie geldt voor de verwerving van quads?
- 83 Kunt u het uitlopen van het project IT Informatie Gestuurd Optreden Koninklijke Marechaussee in de planning ten opzichte van 2017 met twee jaar toelichten?
- 84 Kunt u het uitlopen van het project Joint Fires in de planning ten opzichte van 2017 met twee jaar toelichten?
- 85 Kunt u het uitlopen van het project MILSATCOM in de planning ten opzichte van 2017 met twee jaar toelichten?
- 86 Wat is de reden dat tussen de A-brief (1995) van de MILSATCOM en de beoogde invoering (2019) meer dan 24 jaar zit?
- 87 Wat is de reden dat tussen de A-brief (2006) inzake de modernisering van de navigatiesystemen en de beoogde invoering in 2022 zestien jaar zit?
- 88 Waarom is er vertraging opgelopen bij de voorbereiding van de aanbestedingen voor de aanschaf van munitie t.b.v. aanvulling inzetvoorraden? Hoe verhoudt dit zich tot eerdere meldingen dat militairen geen munitie meer hadden tijdens oefeningen?

- Nr. Vraag**
- 89 Wat is de reden dat er voor de munitie ten behoeve van de aanvulling van de inzetvoorraden een vertraging in de voorbereiding van de aanbesteding zit? Wanneer stroomt de munitie in voor de klein kalibermunitie, geschut- en mortiermunitie, hand- en geweergranaten, raketten, rookgranaten, springmiddelen en diverse speciale munitiesoorten?
- 90 Waarom vangt de uitvoering van het modificatietraject voor upgrade van zes helikopters naar final radar capability een jaar later aan?
- 91 Hoe kan het dat het secure werkplek defensie-project duurder blijkt te zijn dan oorspronkelijk begroot (27.8 mln euro in plaats van <25 mln euro)?
- 92 Kunt u het uitlopen van het project Secure Werkplek Defensie in de planning ten opzichte van 2017 met maar liefst vier jaar toelichten? Wat zijn de consequenties hiervan?
- 93 Hoe staat het met de bouw van de multidisciplinaire trainingsfaciliteit? Wanneer zou deze faciliteit voltooid moeten zijn? Waar gaat deze trainingsfaciliteit gebouwd worden?
- 94 Waarom duurt de invoering van uitbreiding van CBRN-faciliteiten veel langer dan eerder gepland is, 2020 in plaats van 2014?
- 95 Wat betekent het dat ten behoeve van de nationale inzet het materieel en de beschermende kleding van het CBRN-personeel zoveel mogelijk wordt aangepast aan het optreden in civiele omstandigheden?
- 96 Kunt u het uitlopen van het project VOSS in de planning ten opzichte van 2017 met een jaar toelichten, na alle eerdere vertragingen? Wat zijn de gevolgen hiervan voor de krijgsmacht?
- 97 Aan welke eenheden wordt eind 2018 een Initial Operational Capable-versie van het smart vest geleverd? Om hoeveel vesten gaat het?
- 98 Wat gebeurt er voor de special forces als het gaat om «smart vests»?
- 99 Welke spullen levert het VOSS concreet op?
- 100 Waarom duurt de invoering van TITAAN (A-brief in 2001) veel langer dan eerder gepland (2015)? Hoe verhoudt TITAAN zich tot GRIT, omdat GRIT zich ook richt op hoog gerubriceerd en deployed optreden?
- 101 Waarom hebben de voorbereidingen voor de verwerving van de 81mm mortieren meer tijd gekost dan oorspronkelijk begroot?
- 102 Waarom kost de voorbereiding voor de verwerving van de 81mm mortieren meer tijd dan aanvankelijk voorzien was?
- 103 Welke gevaren/risico's levert het op dat met de huidige 81 mm mortieren wordt doorgeschoten terwijl het einde van de technische levensduur in 2016 was?
- 104 Waarom duurt het zo lang voordat de HV brillen vervangen worden (in 2019 in plaats van 2011)? Hoeveel nieuwe HV-brillen zijn inmiddels geleverd? En hoeveel HV-brillen moeten nog geleverd worden?
- 105 Bij welke eenheden en waarom zijn de M577-voertuigen («bakkerskar») en YPR-534 nog in de bewapening? Wanneer faseren de voertuigen uit en door welke voertuigen worden ze vervangen?
- 106 Waarom is de huisvesting van de gezondheids- en tandheelkundige centra vertraagd? Welke locaties worden eerst gebouwd en wanneer worden de andere locaties gebouwd?
- 107 Waar wordt het Operationeel Ondersteuningscommando Land en 1 Civiel en Militair Interactie Commando gehuisvest?
- 108 In welke mate komt de nieuwe gezamenlijke locatie van de AIVD en de MIVD ten laste van de defensiebegroting?

Nr. **Vraag**
109 Kunt u nader ingaan op de politieke besluitvorming over de gezamenlijke huisvesting van de AIVD en MIVD? Kan de «actualisatie onder andere gegeven de groei van de beide diensten» ook betekenen dat er geen gezamenlijke huisvesting plaatsvindt? Bent u bereid in dat geval de verhuizing van DMO naar de Kromhoutkazerne te heroverwegen?